

DE KUNST VAN HET STELEN

Manuel da Costa sj

Atheneum-Polak & Van Genneep, Amsterdam,
2010, vertaald uit het Portugees
door Harrie Lemmens; 324pp

Diefstal en oplichterij

In 1744 verscheen in Amsterdam een Portugees boek dat bijna een eeuw eerder, in 1652, was geschreven door de jezuïet Antonio Vieira. Althans, dat vermeldt het titelblad. Misschien was het een kwestie van vroege marketing om de naam van een beroemdheid te gebruiken. Men gaat er tegenwoordig van uit dat de ware auteur Manuel da Costa is geweest. Opnieuw in Amsterdam verschijnt nu de eerste editie die de juiste naam op het omslag draagt.

“De kunst van het stelen” kreeg in de eeuwen die volgden een enorme status. Elke Portugees kent het boek. Op een vaak humoristische, soms verontwaardigde en af en toe bijtend ironische manier stelt de auteur diefstal en oplichterij aan de kaak, met name de graaicultuur van hogere kringen en ambtenaren. In korte hoofdstukken behandelt hij de verschillende vormen waarin de eeuwenoude kunst van het stelen wordt beoefend. De voorbeelden die hij met even spitse als barokke pen aanhaalt zijn moeiteloos over te brengen naar onze tijd.

Een voorbeeld

‘De keizer zag dat de baard van Esculapius vals en van goud was. Hij werd begerig en stal hem, zeggend dat het niet goed voor de zoon was om een baard te dragen, terwijl zijn vader er geen had. En de keizer verloor niets van zijn grandeur met het stelen van de baard van zijn godheid, integendeel, hij won eraan, want hij had meer goud dan tevoren. En zo verhogen vele anderen hun grandeur door dagelijks ongestoord vele baarden te ontrukken aan de wereld.’

Saramago: het kan niet actueler

Nobelprijswinnaar José Saramago schreef volgende commentaar over dit boek: “De kunst van het stelen is een uniek document uit de Portugese literatuurgeschiedenis. Het is niet alleen een toonbeeld van barokke schrijfkunst, maar ook (en vooral) een pamflet, een satire, een protest, een aanklacht. De schrijver, de jezuïet Manuel da Costa sj, geeft een uitvoerig toegelichte opsomming van de uiteenlopende vormen van diefstal, roof en afpersing in zijn

tijd, en hij doet dat in een taal die geen grenzen lijkt te kennen wat uitdrukkingmogelijkheden betreft. In een soepele, plastische stijl vol vondsten legt Manuel da Costa de verloedering bloot van een samenleving zonder regels en normbesef. Het kan dus niet actueler.”

Klik [hier](#) om het boek online te bestellen.